

Pindi Kirik. Kirche zu Bentenhof

Pindi kirik, ehitatud 1879-1881 Rõuge koguduse abikirikuks. 1935. aastast loodi iseseisev Pindi kogudus. Foto: arhiviga

Pindi kirik

Pindi Jaani kirik õnnistati sisse 23. septembril 1881 Rõuge koguduse abikirikuna. Jumalateenistusi korraldasid kirikus Rõuge kirikuõpetajad, köstrina teenisid Pindi valla Pikakannu kooli õpetajad.

Kohaliku rahva tahtel sai Pindi kogudus EELK konsistooriumi otsusega 18. septembrist 1935 iseseisvaks. Siinset kogudust on teeninud pikemat aega kirikuõpetajad Karl Puusemp (1935-1958), August Arumäe (1858-1964), Laine Reseda Villenthal (1864-2002) ja veel mitmed teised õpetajad.

Kotkapalule rajati 1861. aastal kalmistu, 1863. aastal paigaldati kalmistu juurde pronksist kirikukell. Pindi rahva huvi pühakojade ehitamise vastu äratas suur kaugus ja lahutatud Rõuge kihelkonna põhiterritooriumist ning ühe jaanipäevase kalmistupäeva jumalateenistuse nurjumine paduvihma tõttu. Kirikus on annetatud eest 1903. aastal valminud vendade Kriisade valmistatud orel, ja altaris koopia Rõuge kiriku altarimaalist.

Leeriõnnistuse päev Pindi kiriku juures 1934. aastal. Leerilaste keskel õpetaja Karl Puusemp. Foto: arhiviga

Laine Reseda Villenthal (1922-2009), esimene ametisse nimetatud naiskirikuõpetaja Eestis. Foto: Pindi koguduse arhiivist

Tsolgo õigeusu kirik

Venestuspoliitika vahendina kasutas tsaarivalitsus ka vene õigeusku kui riigiusku. Timo kroonuvalla ja ümberkaudsete õigeusulistest jumalateenistused toimusid algul Tsolgosse 1847. ja 1881. aastal õigeusu abikoolile ehitatud koolimajades. Õigeusu kirik ehitati Tsolgosse 1902. aastal. Järgmisel aastal asutati uus, Timo õigeuskogudus. 1903. aastast alustas Tsolgos tegevust ka igasse õigeusupiirkonda ette nähtud kihelkonnakool. Koguduse kalmistu oli rajatud kirikust 6 kilomeetri kaugusele Leevile nn Vene mäele.

Tsolgo õigeusu kiriku varem 2009.

Lasva vallavanema Aleksander Kliiroo kodutalu Vaarikäli nr 13. Vee 1943. r

Noodasjärv

on saanud omapärase kuju järgi rahvasuus tabava nime juba ammu. Rootsiaegsel plaanil kannab järv nime Nodas Puta Jerw, hiljem rahvasuus Nuudasjärv või Nadasi järv. Lasva valla suurima ja kalarikkaima järve pindala on 26,5 ha, kuid suurim sügavus vaid 3,2 m, keskmine sügavus 2,1 m. Järve toidab Kütiurust suubuv oja, kirdenurgast Raagsilla oja ja arvukad põhjaallikad. Veetasel alandati 1952. aastal maaparanduse käigus meetri võrra, lõunasoppi täidavad orust suubuva oja setted.

Kalastikus valitseb särg, järgnevad ahven, latikas, haug, roosärg, nurg, kiisk, viidikas, linask, koger, luts, säinas, vingerjas ja rünt. Veetaseme alandamine hävitas järve kunagise vähirikkuse. Sajand tagasi tegeleti ka jääaluse noodapüügiga.

Järve mõlemal, nii ida- kui läänepoolsel kaldal on olnud sajandeid asustus: idakaldal Sooküla, loodepoolsel kõrgel kaldal Noodas-küla. Kaunid kaldad ja kalaveed meelitavad Noodasjärve äärde puhkajaid nii lähedalt kui kaugel. Pikliku veekogu mõlemale kaldale on rajatud ujumiskohad.

Noodasjärve ilu lummas vaatajat juba sajandi eest. Foto taga tekst: "Nootas järv ja Nootas küla Lasva vallas Võromaa (I). Ülesvõtte] 1912. BSM FK 16513

Hindrik Prants (1858-1932) Kirjandusmuuseumi KA FK 181:1202

Hindrik Prants

Hindrik Prants sündis 28. veebruaril 1858. aastal Vastseliina kihelkonnas Loosi vallas Tohkri Hindriku talus taluperemehe pojana. Ta õppis Loosis saksakeelses mõisakoolis ja hiljem Vastseliina kihelkonnakoolis. Alustas varakult kirjasatjana ajakirjanduslikku tegevust ning loobunud isatalu pärimisõigusest venna kasuks, siirdus 1883. aastal Tartusse vaimuelu maailma, kus pühendus kirjanduslikule tegevusele ja seltskonnale.

Hindrik Prants on tuntud kui:

- rahvapärimehe koguja Setumaalt ja Alutaguselt Jakob Hurda kogusse
- ajakirjanik ja ajalehtede-ajakirjade toimetaja
- vaimuelus üks Eesti-Soome silla rajajatest
- ajaloo uurija ja publitsseerija
- noorusaegse kodukandi mineviku ja perepärimehe jäädvustaja

Tema ajaloo-alastest töedest olgu nimetada "Soomesugu rahvaste ajalooline arenemine" (1911), "Eesti rahva ajalugu" I-II osa (Tartu 1912-1913), "Eesti kaubalaeva selts Linda" (1913).

Kodukandist ja Kütiuru elu-olust jutustab mälestusteraamat "Minu elukäik. Mälestusi ja pärimusi" (1937).

Hindrik Prants suri 17. novembril 1932. aastal ja maeti Tallinnas Rahumäe kalmistule.

Mälestustahvel Nõnõva lahingupaigas, kus kaitseliitlased ja rahvaväelased astusid Võrumaa pinnal 5. detsembril 1918 lahingusse sissetunginud Nõukogude Venemaa vägedega. Tahvel on kinnitatud Friedrich Vreemanni (1894–1919) kodutalu väravapostile. Langes lahingus Rõuge lähedal.

Lasva piimaühisuse meierei. Ühisus asutati 1924. aasta novembris.
Foto arakogu

Lasva

Juba 20. sajandi alguses oli Lasva mõisal käsikoorelahutajaga meierei, millest toodang raudteesi Riiga ja Peterburi veeti. Lisaks auruveskile töi mõisale tulu Kütiorus asunud Küti vesiveski, milles olid ka villakraasimise masinad. Samuti töötas auru jõul viinavabrik, kus meistriks V. Pettai. Riigi viinamonopoli kehtestamise järel 1900 mõisakõrts suleti, teised ettevõtted tegutsesid 1909. aasta aadressiraamatu andmetel endiselt.

1911. aastal asutati Lasvasse, nagu mujalegi Vastseliina kihelkonda, rahvaraamatukogu selts.

Eesti Vabariigi ajal 1918–1940 oli Lasva samanimelise valla keskus. Siin asus endises mõisa valitsejamajas vallamaja, siia ehitati endise seltsi- ja rahvamaja kohale uus puust kahekordne koolimaja (1937). Lasvas oli veel piiritusevabrik, postkontor, raamatukogu ja kauplus. Vallas elas 13 külas 1032 inimest.

Lasva vallavalitsuse teade 13. novembrist 1896 kõrtsmik Johan Kalpusele kõrtsi sulgemiseks ja alkoholimüügi keelu kohta.
EAA 3393-1-4

Perekonnapilt: Peeter ja Ann (sünd. Sarnits) Vreemann, nende tütar Irene, pojad Friedrich ja Richard (foto aastast 1913). Friedrich Vreemann oli Võrumaa Kaitseväe rajaja ja esimene pealik, liigi 3. järgu Vabariikliku kavaler. Richard Vreemann (Veermaa; 1901–1942) oli Politseivalitsuse direktor, hiljem siseminister.
Foto MTU Meie loogu

Lasva valla volikogu ja vaeslaste kohtu liikmed 1930. aastatel. Esimeses reas viies vallasekretär Varendt.
VKF 1252-2

Lasva Raamatukogu Seltsi maja ehituse algus. Hoone valmis detsembris 1928.
Foto arakogu

Lasva Vabatahtliku Tuletõrje Ühingu liikmed Lasvapul. Komando ülem Richard Piirsild. Foto ca 1938.
Foto arakogu

Lasva Maanaste Seltsi liikmed seltsi lipuga. Foto arvatavasti 1930. aastate teisest poolest.
VKF 1340-6

Lasva valla mehed Võrumaa Kaitseväe ülem Jaan Heiljulaga.
Foto arakogu

Rehepeksumasin ja aurujõul liikuv lokomotiiv, mis kuulus Tšolgos elanud Joseep Alaveerale. Foto 20. sajandi algupoolelt.
VKF 665-1

Lasva naised vallavalitsuse ees 1944. aastal.
Foto arakogu